

KOSE HUVIKOOLI MUUSIKAOSAKONNA FAGOTI ERIALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

juuli 2020

ÜLDSÄTTED

1. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
2. Kose Huvikooli muusikaosakonna õppekava koosneb:
 - üldosast;
 - ainekavadest, mille läbimine on kooli lõputunnistuse saamise eelduseks;
 - lisaainete ainekavadest, mille abil saab õpitavat muuta mitmekesisemaks, täielikumaks ja õppija huvidele paremini vastavaks
3. Kose Huvikooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppekava põhimõtted, õppeprotsessi, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.

ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ ÜLDEESMÄRGID

1. Kose Huvikooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine ja kohaliku kultuurielu edendamine.
2. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:
 - mõtleb loovalt ja oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
 - suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
 - mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida ja on valmis koostööks;
 - oskab ennast muusikaliselt väljendada ja julgeb esineda;

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Õppekava läbimine annab õppijale võimaluse edasiseks muusikalise hariduse omandamiseks keskastmes, milleks mh suuname õpilasi ise oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ja kujundama oma isikupära.
2. Õppekavad ei dikteeri pilliõppes heliteoste valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
3. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi, individuaalseid ja rahvuslikke iseärasusi ning kooli materiaalseid võimalusi.
4. Õppekava läbimise tulemusena oskab õpilane mõista ja hinnata süvamuusikat.

3. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija õpitavat pidevalt ning edukus sõltub õppija oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ja juhendaja ning õpihimu innustaja.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpetaja selgitab õpilasele, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid.
3. Hindamise põhieesmärgid on:
 - motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele.
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs / hinnang) ja numbriline (hinne).
Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamissüsteemi (vajadusel lisatakse plussid ja miinused):
 - hindamissüsteem sisaldab nii positiivseid (kolm, neli, viis) kui negatiivseid (üks, kaks) hinneid, kuid õppija üleviimine järgmisesse klassi toimub positiivsete hinnete alusel ja/või õppenõukogu otsuse alusel;

- poolaastate lõpus kajastuvad kõikide ainete ning tehnilise arvestuse, esinemispraktika, hoolsuse ja käitumise hinded; kevadel lisaks ainete aastat kokkuvõtvad hinded;
- koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on regionaalsed ja üleriigilised ning rahvusvahelised konkursid ja festivalid, kus hindamine toimub oma reeglite alusel;
- õppetöö vormiks võivad lisaks tavapärasele erialatunnile olla ka lahtine tund, konkurss, esinemine, töötuba, laager, kontserdikülastus, ekskursioon;
- nii kodune töö kui töö tunnis toimub eesmärgiga jõuda kindlalt ettevalmistatud esinemisega publiku ette võimalikult tihti; esinemine, võimalikult paljude ja erinevate esinemiskogemuste omandamine on muusikaosakonna õppetegevuse kõrgeim vorm.

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

ÜLDIST

- instrumendiõpe jaguneb Kose Huvikooli muusikaosakonnas põhiõppeks ja huviõppeks/vabaõppeks.
- õppetunni pikkus on 45 minutit.
- õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on Kose Gümnaasiumiga samadel aegadel.
- õppetundide arv ja nende järjekord õppepäevas määratakse tunniplaanis, mille
- kinnitab kooli direktor.

Õppetöö koosneb õppeastmetest:

- eelkool - 1-2 aastat
- põhiõpe - noorem aste 1.- 4. õppeaastani; vanem aste 5.- 7. õppeaastani
- lisa-aasta(d)

EELKOOL

- eelkooli võetakse vastu katseteta;
- Suunatakse õpilasi mängult õppimisele;

- Selgitatakse välja eeldused ja suunatakse sobiva eriala valikule.

PÕHIÕPE

- põhiõppesse võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse vastuvõtueeskirjaga;
- põhiõppes toimub loomevõimete kavakindel arendamine ning professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine;
- õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub tasemeeksamite ja arvestuste kaudu;
- üleminekueksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel;
- kooli lõpetamisel antakse välja huvikooli põhiõppe läbimise kohta lõputunnistus.

LISA-AASTA(D) on mõeldud õpilastele, kes:

- on edukalt läbinud põhiõppe;
- omab eeldusi ja on orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele;
- valmistub edasiõppimiseks vastavalt valitud keskastme õppeasutuse sisseastumiseksami nõuetele.

5. TUNNIJAOTUSPLAANID

5.1 EELKOOL

Ained ja nädalatundide arv:

- solfedžo / rütmika 1 x 45 min.
- individuaalne pillitund* 1 x 45 min.
- kontsertmeisteri tunni pikkus on 0,3-0,5 tundi*

*soovi ja võimaluse korral

5.2 PÕHIÕPE

Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist nõudva õppekava järgi.

Ained ja nädalatundide arv:

Numbrid tabelis näitavad tundide arvu nädalas. Ühe tunni pikkus on reeglina 45 minutit.

Õppekava kohustuslike õppeainete loetelu

Kohustuslikud õppeained	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	lisa-aastad
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu			1	1	1	1	1	
Ansambel (puhkpilli ja akordioni õppekava õpilastele)	1	1	1	1	1	1	1	1
Ansambel (viuli õppekava õpilastele)		1	1	1	1	1	1	1

Õppekava valikainete loetelu

Vabalt valitavad õppeained	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	lisa-aastad
Ansambel (klaveri õppekava õpilastele)			0,5	0,5	1	1	1	
Looming			1	1	1	1	1	1
Lisapill*			1	1	1	1	1	1
Lisasolfedžo	1	1	1	1	1	1	1	2

Ansambli laul	1	1	1	1	1	1	1	
Orkester (viiuli ja puhkpilli õppekava õpilastele)			1	1	1	1	1	1

* Lisapillina võib erialas hästi edasijõudev õpilane õppida millist iganes koolis õpetatavat instrumenti. Mõeldes võimalikule edasiõppimisele on soovituslikuks instrumendiks keel- ja puhkpillidel klaver.

- kontsertmeistri tunni pikkus on I-IV klassini 0,5 tundi, V-VII klassis 1 tund.
- tehniline arvestus on 2 x õppeaasta jooksul klaveri, puhkpilli ja akordioni erialadel alates III klassist, keelpillidel alates IV klassist; hindelised esinemised toimuvad 2 x õ.-a. jooksul, neist üks (kevad) on tasemeksam;
- üleminekuksam (põhiinstrumendil ja solfedžos) toimub IV klassi (noorema astme) lõpus ja lõpueksam VII klassi (vanema astme) lõpetamisel;
- lisaainete arv ja valik oleneb õpilase suutlikkusest ning muusikaõpingu eesmärgist.

KOHUSTUSLIKUD AINEKAVAD

1. FAGOTI ERIALA AINEKAVA

Fagotiõpinguid on võimalik alustada sõltumata vanusest. Eelduseks on sobiva suurusega pilli olemasolu vallal ja väljakujunenud hambumus (vähemalt 4 esimest hammast nii üleval kui all). Kui alustada mängu juba piimahammastega, siis tekib hammaste vahetumisel paariaastane paus, mille vältel on soovituslik õppida näiteks klaverit või plokkflööti – pille, kus esimesed saavutused tulevad teistega võrreldes kergemini.

Õppima asumise eelduseks on õpilase perekonna valmisolek toetada lapse igapäevase koduse harjutamise harjumuse kujunemist.

Ainekava sisaldab eksamite nõudeid, omandatavate tehniliste ja muusikalis-väljenduslike võtete kirjeldusi ning näidisrepertuaari loetelu.

Kose Huvikooli fagotiõpingute ainekava on koostatud arvestades Eesti Muusikakoolide Liidu õpetussuunitluste ja keskastme muusikakoolide nõuetega sisseastujatele.

Õppetöö sisuks on tehnilised harjutused, arendavate muusikapalade ettevalmistamine ja nendega esinemine. Tehnilise töö tulemusi kontrollitakse alates teise klassi kevadest kaks korda aastas toimuvatel tehnilistel arvestustel. Muusikapaladega esinemised toimuvad vähemalt kaks korda poolaastas.

Lisaks erialahindele hindame eraldi esinemispraktikat. Hindamise kriteeriumid lepivad õpetaja ja õpilane kokku iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Esinemine eelkooli aasta(te) järel ja esimesse klassi astudes.

Eelkoolis fagotiga alustamine on suunatud rohkem igapäevase harjutamise ja sagedase esinemisega harjumisele kui kiiretele mängutehnilistele edusammudele. Erialatunde on 1x45 min nädalas, mida õpilase huvi, õppenõukogu otsuse ja kooli võimaluste olemasolu korral võib suurendada 2x30 minutini. Töö koos klaverisaatjaga ei ole reeglipärane ja lähtub esinemiste rütmist.

Põhiline eesmärk on harjutada õpilast igapäevase harjutamisega ja esineda võimalikult tihti. Püüame hoida tema esinemisjulgust ja mitte riskida läbikukkumistega laval. Läbi regulaarsete hingamisharjutuste suuname õpilasi omale teadvustama erinevusi tavapärase ja teadliku hingamise vahel ning elementaarsel määral ka hingamist juhtima õppima. Õpetame õpilasi hoidma oma kasutatavat pilli.

Repertuaari valime eelkoolis õpilasele võimalikult tuttavliku ja mänguulatuse hoiame jõukohase (C-c1). Hindeid me eelkoolis ei pane, hinnangutes arvestame esinemise korrektsust, harjutamise reeglipärasust ja pilliga korrektset käitumist.

Eksam II klassi lõpetamisel

Esimeses kahes klassis õppimisel peame tähtsaimaks õpilases musitseerimisinnustuse ja muusikaarmastuse tekitamist, igapäevase iseseisva töö oskuste omandamist.

I ja II klassi vältel omandatavad pädevused ja oskused on järgmised:

- loomulik ja vaba mänguviis;
- lihtsa teksti noodist lugemine;
- harjutamise põhielemendid: sh. reeglipärasus, mitmekülgsus ja iseseisvus;
- elementaarsed oskused fraseerimiseks ja põhioskused tehniliseks ning kunstiliseks väljenduseks;
- muusikateose olemuse ja põhiemotsiooni esile toomine;
- heliteoste iseseisev õppimine algtasemel;
- päheõppimine ja peastmängimine;
- laval esinejana ja ka saalis publikuna käitumine;
- mitmekülgsed esinemiskogemused;
- kontserdikülastuste ja muusika kuulamise juhendatud kogemus;
- oma instrumendi eest hoolitsemine;
- fagotil kõlatekitamise ja –hoidmise tehnika, hingamistehnika, artikulatsiooni põhivõtted, legato ja detache-mäng, paremal juhul ka staccato;

- intonatsioonikorrektoori põhioskused algtasemel;
- võtted vahemikus kõige alumisest kuni g1-ni.

Õppetöö sisuks on:

- heliredelid, kolmkõlad, ka murtud kolmkõlad. Heliredelid esitatakse legato ja detache artikulatsiooniga vähemalt ühe, soovitatavalt 2 oktavi ulatuses;
- tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid või etüüdilaadsed palad;
- lihtsamad klaverisaatega palad ja palad soolofagotile;
- duod, ühismusitseerimine;
- lehestlugemine;
- improvisatsioon, transponeerimine ja õpilase soovi korral ka omaloomingu esitamine
- vähemalt kaks esinemist poolaastas erinevate lugudega.

Eksamil esitatakse:

- kaks-kolm erineva stiili ja karakteriga lühivormi (pala), mis on erinevates helistikes;
- 1 esitatavatest teostest võib olla ühismusitseerimine.

Tehnilisel arvestusel esitatakse:

- 1-2 ettevalmistatud, erineval tehnilisel võttel baseeruvat etüüdi või etüüdilaadset pala, mis on erinevates helistikes;
- ettevalmistatud heliredeleid koos kolmkõladega komisjoni valiku kohaselt;
- täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Näidisrepertuaar

Etüüdid ja harjutused:

Hara L. "Fagottiskola I", 1-116 EMB

Lennervald D. "Hej Fagott 1" Warner/Chappell Scandinavia

Seltmann W., Angerhöfer G. "Das Fagott I", 1-17 VEB Deutscher Verlag für Musik Leipzig

Wastall P. "Learn As You Play Bassoon" Boosey&Hawkes

Weissenborn J. "Fagottschule", I-XV Hofmeister või Peters

Klaverisaatega palad

Hilling - Bergmann "First Book of Solos" Faber Music

Händel G. F. sonaat op. 5 nr 2; "Gavott", "Musette" ja "Marss" kogumikust "Classical and Romantic Pieces" Oxford University Press

Rose M. A "Miscellany for Bassoon", I raamat

Weissenborn J. "Arioso" Op. 9, No. 1 Hofmeister

Weissenborn J. "Ballade" Op. 9, No. 2 Hofmeister

Duetid

Hara L. "Fagottiskola I" EMB

Lennerwald D. "Hej Fagott 1" Warner/Chappell Scandinavia

Weissenborn J. "Fagottschule" Hofmeister

Eksam IV klassi lõpetamisel

III ja IV klassi vältel omandatavad pädevused ja oskused on järgmised:

- II klassi eksami palade tasemel lehestlugemine;
- harjutamise põhielemendid: reeglipärasus, mitmekülsus ja iseseisvus;
- tehnilised ja kunstilised põhioskused ja fraasitunnetus;
- uute muusikapalade iseseisev õppimine;
- kuulmise järgi mängimine;
- omandatavate teoste muusikalise ehituse põhielementide ja teose terviku tajumine ja selgitamine;
- oma mängupraktikat arvestades mitmekülgne ja rikkalik esinemiskogemus;
- elementaarne koosmäng, ansamblipartnerite kuulamine;
- harjumus kuulata palju muusikat, külastada kontserte, ülevaate omamine eri stiiliperioodide muusikast ja oskus neid eristada nii kuulmise põhjal kui oma esituses erisusi välja tuues;
- võtted kuni c2-ni;

- oskus hoolt pidada trostist (fagotihuulikust), trosti mängukorda seadmise lihtsamate alusvõtete valdamine.

Õppetöö sisuks on:

- kõik duur ja moll heliredelid senisest kiiremas tempos, kolmkõlad, septakordid, ka murtud kujud. Heliredelid esitatakse erinevate artikulatsioonidega (legato, detache ja staccato, viimane vajadusel kiiruse hoidmiseks noote korrates) kõige alumisest noodist kuni c2-ni;
- tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid või etüüdilaadsed palad;
- klaverisaatega palad ja palad soolofagotile, mis esindavad erinevaid ajastuid, stiile ja vorme;
- duod, ühismusitseerimine;
- lehestlugemine;
- vähemalt kaks esinemist poolaastas erinevate lugudega.

IV kl eksamil esitatakse kaks-kolm erineva stiili ja karakteriga lühivormi (pala), mis on erinevates helistikes. 1 esitatavatest teostest võib olla ühismusitseerimine.

Tehnilisel arvestusel esitatakse:

- 2 ettevalmistatud, erineval tehnilisel võttel baseeruvat etüüdi või etüüdilaadset pala, mis on erinevates helistikes;
- ettevalmistatud heliredeleid koos kolmkõlade ja septakordidega kolme erineva artikulatsiooniga komisjoni valiku kohaselt.
- täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Näidisrepertuaar

Etüüdid ja harjutused

Hara L. "Fagottiskola I", 117-140 (EMB)
Lennervald D. "Hej Fagott 2" (Warner/Chappell Scandinavia)
Seltmann W., Angerhöfer G. "Das Fagott I", 18-29 VEB Deutscher Verlag für Musik Leipzig
Voxman - Gower: "Advanced Method I", Vol. I, 1-15 Rubank
Voxman - Gower "Intermediate Method" Rubank
Weissenborn J. "Fagottschule", XVI- Hofmeister
Weissenborn J. "Fagottstudien I", I-III/10 ja III/17-24 Peters

Klaverisaatega palad

Allard M. "Courtes pièces dans tous les tons", 1-4 Billaudot
Galliard J. E. "Sonaatti nro 2" IMC
Goossens E. "Vieille chansons à boire" Leduc
Hilling - Bergmann "Second Book of Solos" Faber Music
Milde L. "Andante" (kogumikust "The Bassoonists Kevin Mayhew Collection", Book One)
Rameau J. P. "Le Tambourin" (kogumikust Oxford University Press "The Young Bassoonist", Vol. 3)
Rose M. A "Miscellany for Bassoon II" ABRSM
Schubert F. "Vals" (Hara fagotikool I) EMB
Szak P. "Marcia per fagotto" (Hara fagotikool I) EMB
Weinberger J. "Sonatiin" Peters
Weissenborn J. "Humoresk" Op. 9, Vol. 1 Peters

Duetid ja sooloteosed

Bach J. S. "Bourree I ja II", süidist soolotsellole nr 3 c-duur
Bach J. S. "Gigue", süidist soolotsellole nr 1 g-duur
Goddard M. Tricks & Games, "Duette" Spartan Press
Lennervald D. "Hej Fagott 2" Warner/Chappell Scandinavia

Eksam VI klassi lõpetamisel

V ja VI klassi vältel omandatavad pädevused ja oskused on järgmised:

- oma erialapilli mänguoskuse iseseisev säilitamine ja arendamine (harjutamine);
- elukestvaks muusikaharrastuseks valmistumine;
- kuulmise järgi mängimine;
- omandatavate teoste muusikalise ehituse põhielementide ja teose terviku tajumine ja selgitamine;
- oma vanuse kohta mitmekülgne ja rikkalik esinemiskogemus;
- koosmängu ja ansamblipartnerite kuulamine;
- improviseerimine ja oma muusikaliste tõekspidamiste raames heliloominguga tegelemine;
- harjumus kuulata palju muusikat, külastada kontserte, ülevaate omamine eri stiiliperioodide muusikast ja oskus neid eristada nii kuulmise põhjal kui oma esituses erisusi välja tuues;
- elementaarsed teadmised muusikakultuuri sündmustest ja isikustest;
- võtted fagoti kogu ulatuses;
- trosti mängukorda seadmise võtted, soovitatavalt on tutvunud ka trostide valmistamisega.

Õppetöö sisuks on:

- duur ja moll heliredelid senisest kiiremas tempos, murtud kolmkõlad, septakordid (V7 ja >VII7). Kromaatiline heliredel. Heliredelid esitatakse erinevate artikulatsioonidega fagoti kogu ulatuses. Mollid esitatakse harmoonilistena;
- tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid või etüüdilaadsed palad;
- klaverisaatega palad ja palad soolofagotile, mis esindavad erinevaid ajastuid, stiile ja vorme;
- lehestlugemine;
- transponeerimine;

- vähemalt kaks esinemist poolaastas erinevate lugudega.

Eksami sisuks on koostöös õpetajaga koostatud mitmekülgse, vähemalt 15 minutit kestva kontserdiprogrammi esitamine, mis sisaldab erineva stiili ja karakteriga heliteoseid erinevatest ajastutest. Vähemalt üks esitatavatest teostest peab olema suurvorm või selle osa. Üks esitatavatest teostest peab olema sooloteos. Soovituslikult võiks programm sisaldada ka tänapäeva muusikat.

Tehnilisel arvestusel esitab õpilane:

- heliredeleid, kolmkõlasid, septakorde, nii otse kui murtud kujul. Kromaatiline heliredel. Heliredelid esitatakse erinevate artikulatsioonidega fagoti kogu ulatuses. Mollid esitatakse harmoonilistena ja meloodilistena;
- 2 ettevalmistatud, tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid või etüüdilaadsed palad;
- täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Lõpueksam

Kogu õpinguaja vältel omandatud pädevused ja oskused on järgmised:

- valmisolek edasisteks süvaõpinguteks valitud erialapillil, elukestvaks muusikutegevuseks;
- valmisolek iseseisvaks teoste valikuks ja ettevalmistamiseks (iseseisev muusikutöö);
- esmane valmisolek kaasaegse muusika noodikirja lugemiseks ja kaasaegse muusika interpreteerimiseks;
- võime tajuda ja selgitada omandatavate teoste muusikalise ehituse põhielemente ja teoste tervikut;
- mitmekülgne ja rikkalik esinemiskogemus;
- koosmängu ja ansamblipartnerite kuulamine;

- harjumus kuulata palju muusikat, külastada kontserte, ülevaate omamine eri stiiliperioodide muusikast ja oskus neid eristada nii kuulmise põhjal kui oma esituses erisusi välja tuues;
- elementaarsed teadmised muusikakultuuri sündmustest ja isikust;
- lisaks põhivõtetele ka esmaste abivõtete valdamine fagoti kogu ulatuses. Teab allikaid ja oskab neid abivõtete otsimisel kasutada;
- valdab trosti mängukorda seadmise võtteid, soovitatavalt on saanud ettevalmistuse iseseisvaks trostide valmistamiseks.

Õppetöö sisuks on:

- duur ja moll heliredelid, murtud kolmkõlad, septakordid kõikides helistikes. Kromaatilise heliredeli. Heliredelid esitatakse erinevate artikulaatsioonidega fagoti kogu ulatuses. Mollid esitatakse harmooniliste ja meloodilistena;
- tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid või etüüdilaadsed palad;
- klaverisaatega palad ja palad soolofagotile, mis esindavad erinevaid ajastuid, stiile ja vorme. Kaasaegne muusika, varajane muusika;
- lehestlugemine;
- transponeerimine;
- vähemalt kaks esinemist poolaastas erinevate lugudega.

Eksami sisuks on õpilase ja õpetaja koostöös kujundatud mitmekülgne, vähemalt 20 minutit kestev kontserdiprogramm, mis sisaldab erineva stiili ja karakteriga heliteoseid erinevatest ajastutest. Vähemalt üks esitatavatest teostest peab olema suurvorm või selle osa. Üks esitatavatest teostest peab olema sooloteos. Soovituslikult võiks programm sisaldada ka tänapäeva muusikat. Programmi ülesehitusel jälgitakse, et õpilase muusikaline personaalsus oleks esile toodud.

Tehnilisel arvestusel esitab õpilane:

- 2 ettevalmistatud, erineval tehnilisel võttel baseeruvat etüüdi või etüüdilaadset pala, mis on erinevates helistikes.
- Ettevalmistatud heliredeleid koos kolmkõlade ja septakordidega, samuti pööretega kujud, komisjoni valiku kohaselt

- täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Lisa-aastad

Õpingud lisa-aastatel on professionaalse erialase suunitlusega ettevalmistus, eelkutseõpe.

Õpilase omandatud pädevused ja oskused on järgmised:

- ettevalmistatus edasisteks süvaõpinguteks muusikahariduse keskastmes valitud erialapillil, elukestvaks muusikutegevuseks;
- ettevalmistatus iseseisvaks teoste valikuks ja õppimiseks (iseseisev muusikutöö);
- valmisolek lugeda ja interpreteerida erinevate ajastute notatsiooni, sh. kaasaegset notatsiooni;
- valmisolek iseseisvalt tajuda ja selgitada omandatavate teoste muusikalise ehituse põhielemente ja teose tervikut;
- mitmekülgne ja rikkalik esinemiskogemus, õpilane esineb palju, osaleb erinevate harrastajate ja noorte muusikakollektiivide töös;
- omab kogemusi koosmängust, ansamblipartnerite jälgimisest musitseerimisel;
- harjumus kuulata palju muusikat, külastada kontserte, ülevaate omamine eri stiiliperioodide muusikast ja oskus neid eristada nii kuulmise põhjal kui oma esituses erisusi välja tuues;
- elementaarsed teadmised muusikakultuuri sündmustest ja isikust;
- valdab lisaks põhivõtetele elementaarseid tämbrilisi ja dünaamilisi abivõtteid fagoti kogu ulatuses;
- valdab trosti mängukorda seadmise võtteid, on saanud ettevalmistust iseseisvaks trostide valmistamiseks.

Õppetöö sisuks on:

- duur ja moll heliredelid, murtud kolmkõlad, septakordid kõikides helistikes. Kromaatileine heliredel. Heliredelid esitatakse erinevate artikulatsioonidega fagoti kogu ulatuses. Mollid esitatakse harmoonilistena ja meloodilistena;

- tehnika erinevaid külgi arendavad etüüdid;
- klaverisaatega palad ja palad soolofagotile, mis esindavad erinevaid ajastuid, stiile ja vorme. Kaasaegne muusika, varajane muusika;
- lehestlugemine;
- tutvumine orkestripartiidega;
- transponeerimine;
- vähemalt kaks esinemist poolaastas erinevate lugudega.

Eksami sisuks on õpilase ja õpetaja koostöös kujundatud mitmekülgne, vähemalt 20 minutit kestev kontserdiprogramm, mis sisaldab erineva stiili ja karakteriga heliteoseid erinevatest ajastutest. Vähemalt üks esitatavatest teostest peab olema suurvorm või selle osa. Üks esitatavatest teostest peab olema sooloteos. Soovituslikult võiks programm sisaldada ka tänapäeva muusikat. Programmi ülesehitusel jälgitakse, et õpilase muusikaline personaalsus oleks esile toodud.

Tehnilisel arvestusel esitab õpilane:

- 2 ettevalmistatud, erineval tehnilisel võttel baseeruvat etüüdi või etüüdilaadset pala;
- ettevalmistatud heliredeleid komisjoni valiku kohaselt;
- täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.
- lehestlugemine, soovitatavalt orkestripartii.

VI klassi, lõpueksami ja lisa-aastate näidisrepertuaar

Etüüdid ja harjutused

Hara L. "Fagottiskola I", 140- EMB

Satzenhofer J. "24 Studies for Bassoon" IMC

Seltmann W. Angerhöfer G., "Das Fagott I", 30- VEB Deutscher Verlag für Musik Leipzig

Seltmann W. Angerhöfer G., "Das Fagott II", 1-62 VEB Deutscher Verlag
für Musik Leipzig

Voxman, Gower "Advanced Method I", 16- Rubank

Weissenborn J. "Fagottstudien I", III/11-III/16 ja IV- Peters

Weissenborn J. "Fagottstudien II", 1-20 Peters

Giampieri, 24 etüüdi

Milde, L. "Gammaetüüdid"

Milde, L. "Kontsertetüüdid"

Klaverisaatega palad ja suurvormid

Allard M. "Courtes pièces dans tous les tons", 5-8 Billaudot

Boismortier J. B. "Sonaadid Op. 50" Musica Rara

Boismortier J. B. "8 väikest pala" Peters

Clérisse R. "Thème de concours" Leduc

Galliard J. E. sonaadid 3-6 IMC

Kesti E. "Pastorale per fagotto ed piano"

Marcello B. sonaat e-molli IMC

Pierné G. "Solo de concert" Leduc

Telemann G. P. sonaat F-duuri EMB (kogumikust "Baroque Sonatas I")

Telemann G. P. kaks sonatiini Schott

Fasch, F. sonaat C-duur

Hindemith, P. sonaat

Weissenborn J. "Adagio" Op. 9 Peters

Weissenborn J. "Notturmo" Op. 9 Peters

Weissenborn J. "Romanssi" Op. 227 Peters

Weissenborn J. "Romanssi" Op. 3 IMC

Weissenborn J. "Song Without Words" Op. 226 Peters

Haydn, M. fagotikontsert

Vivaldi, A. fagotikontserdid

Mozart, W.A. b-duur fagotikontsert

Weber, C.M. fagotikontsert

Duetid ja sooloteosed

Bach J. S. süit soolotšellole nr 1

Bach J. S. süit soolotšellole nr 2

Bach J. S. süit soolotšellole nr 3

Gebauer, 12 “Caprices”

Gebauer Huit “Themes et Variations”

Eksamite hindamiskriteeriumid ja tagasiside

Eksameid hinnates pöörame tähelepanu järgmistele tehnilistele, tõlgenduslikele ja kunstilistele võtete valdamisele:

- mänguasend
- sõrmetehnika
- hingamistehnika
- intonatsioon
- registrite valitsemine
- muusikaliste interpretatsioonimärkide tähelepanemine ja järgimine
- rütmitunnetus, pulss
- baaskaunistuste valdamine
- dünaamika ja nüansid
- tempovalik ja tempo valitsemine
- tooni, kõla kvaliteet, varjundite valdamine
- artikulatsioon
- fraseerimine ja muusikalise vormi tunnetus
- emotsionaalsus
- esinemisoskus
- esituse personaalsus
- ühismängu puhul – koosmänguoskus, partneri kuulamine

Õpilase eneseanalüüsi juhendamisel keskendume järgmistele üksikasjadele:

- esinemisärevuse ja emotsioonide kontroll tasemeeksamil;

- tasemeeksami soorituse õnnestumisaste, suhtestatuna harjutus- (ettevalmistus) protsessiga ja õpilase omade ootustega;
- võimalikud arenguprotsessid edasises töös (harjutamine, erialatunnid), valdkonnad, millele pöörata tähelepanu, valmistudes järgnevateks tasemeteks.

Fagoti eriala ainekava koostades on võetud eeskujuna VHK Muusikakooli ainekavast.

Kose Huvikooli fagoti eriala põhiõppe ainekava koostas Tarmo Velmet

2. SOLFEDŽO AINEKAVA

Omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldus, hindamiskriteeriumid, tasemeeksami nõuded. Aine maht: 2 tundi nädalas I-VII õppeaastani ja lisa-aastatel. Tunni pikkus on 45 min. Lisa-aasta on mõeldud edukatele õpilastele, kes on põhikooli eelnevalt lõpetanud ja kellel on eeldusi ning kes on üldjuhul orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele.

Õppe-eesmärgid

1. Õpilane arendab oma muusikalist kuulmist.
2. Õpilane omandab algtõed muusikateoorias.
3. Õpilane oskab üles kirjutada muusikalist teksti.
4. Õpilane omandab laulmiseks vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon).

Õppesisu

Teooria:

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel; noodivarte õigekiri.
2. Viiuli- ja bassivõti, nootide algteadmised (tähtnimed/silpnimed).

Rütm:

1. Rütms liikumine.
2. Rütmsilpide tundmine.
3. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.
4. Saaterütmid laulule.

5. Ostinato laulusaatega.

6. Rütmikaanonid.

Suuline analüüs:

1. Rütmi analüüs.

2. Meloodia analüüs.

3. Vormianalüüs.

4. Laadi- ja/või helistikuanalüüs.

5. Intervallide analüüs.

6. Akordide analüüs.

7. Dünaamika analüüs.

Diktaat:

1. Rütmidiktaat.

2. Meloodiline diktaat.

3. Mäludiktaat.

4. Kiirusdiktaat astmete tabamiseks.

5. Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega diktaat.

6. 4-häälsed harmoonilised järgnevused tähistatuna nii rooma numbrites kui akordimärkidega.

Improviseatsioon:

1. Rütmi improviseatsioon õpitud taktimõõdus, teatud rütmigruppidega, meloodia saatel.

2. Meloodia improviseatsioon antud rütmile, tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord jne).

Itaaliakeelsed oskussõnad tempo, dünaamika ja iseloomu väljendamiseks.

Solfedžo ainekava nooremale astmele

I õppeaasta

Eesmärk: rütmiõpetus, laaditaju arendamine, duur ja moll.

Nõuded:

Meetrum ja rütm:

1. Rõhuline taktiosa, rõhutu taktiosa.
2. Takt, taktijoon.
3. Taktidesse jaotamine, lõpujoon, kordusmärk, eeltakt.
4. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C.
5. Taktiviipamise skeemid.
6. Noodivältused ja pausid (tervenoot ja –paus, poolnoot ja –paus, veerandnoot ja –paus, kaheksandiknoot ja –paus, kuuteistkümnendiknoot ja –paus).
7. Rütmid: „ta“, „ti-ti“, „tiri-tiri“, „ti-tiri“, „tiri-ti“; punkteeritud rütmid „ta-i-ti“, „tai-ri“.
8. Eeltakt.

Noodikirja algteadmised:

1. Noodijoonestik ja abijooned.
2. Nootide asukohad noodijoonestikul.
3. Noodivarte õigekiri.
4. Pauside kirjutamine.

5. Viiuli- ja bassivõti.
6. Nootide tähtnimed, silpnimede tutvustamine.

Helistikud:

1. Duur ja moll helilaadid.
2. Astmed ja astmetaju arendamine.
3. Helistikud: C-, G-, F-, ja D-duur ning loomulik a-, e- ja d-moll; terve- ja pooltoon.
4. Paralleelsed helistikud.
5. Toonika, toonika kolmkõla, juhtheli.
6. Märgid: diees, bemoll, bekaar.
7. Eakohased harjutused, laulud, kaanonid.
8. Transponeerimine, improvisatsioon; meloodia ja rütmi arendusvõtted: kordamine, sekvents, varieerimine.

Diktaat - kuni 4 takti pikkused suulised ja kirjalikud rütmi- ja viisidiktaadid.

Tempo ja dünaamika mõiste.

Muusikaline vorm – muusika kuulamine ja analüüs.

II õppeaasta

Eesmärk: molli 3 kuju – loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt); tutvumine intervallidega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Punkt noodi järel; punkteeritud rütmid „tai-ri“ ja „ta-i-ti“.

Helistikud:

1. Kahe märgiga duurid ja mollid.
2. Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline ja meloodiline moll (meloodiline moll vaid tutvustavalt).
3. Heliredeli ehitus – tervetoon ja pooltoon, püsivad ja püsimatud e. ebapüsivad astmed.
4. Püsimatute e. ebapüsivate astmete lahendamine püsivatesse astmetesse, lahendamise mõiste.
5. Tutvumine põhiastmete (I, IV ja V) kolmkõladega.
6. Transponeerimine ja improvisatsioon.

Intervallid:

1. Tutvumine intervallidega.
2. Töötamine järgmiste lihtintervallidega: p.1, p.4, p.5, p.8, v.2, s.2, v.3, s.3.
3. Intervallide suurus astmetes ja toonides.

Diktaat:

1. Lihtsad suulised ja kirjalikud 4-taktilised diktaadid duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-taktilised rütmidiktaadid.

III õppeaasta

Eesmärk: lihtintervallid, akordiõpetuse algus.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt - 3/8 taktimõõt, grupeerimine, taktiviipamine.

Helistikud:

1. kolme märgiga duurid ja mollid.
2. Mõiste „sanimelised helistikud“.
3. Toonika/I kolmkõla pöörded duuris (T, T_6, T_{64}) ja mollis (t, t_6, t_{64}). Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
4. Kolmkõla helide nimetused: priim, terts, kvint.
5. Funktsionaalsuse mõiste; toonika kolmkõla e. I astme kolmkõla (T, t), subdominant kolmkõla e. IV astme kolmkõla (S, s), dominantkolmkõla e. V astme kolmkõla (D); põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.

Intervallid:

1. Töö järgmiste lihtintervallidega: v.6, s.6, v.7 ja s.7.
2. Intervallide suurus astmetes ja toonides; intervallide ehitamine antud noodist suunaga üles ja alla.

Diktaat:

1. 4-taktiline suuline ja kirjalik meloodiadiktaat.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. Rütmidiktaat.

IV õppeaasta

Eesmärk: akordide ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis, toonika kolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D_7 / V_7 lahendusega. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 3/8 taktimõõt; rütmigrupid 16ndik nootidega.
2. 6/8 taktimõõt.
3. Triool, süntkoop („ti-ta-ti“).

Helistikud - nelja märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide kordamine.
2. <2 harmoonilises mollis (tutvustavalt).

Akordid:

1. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
2. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).

Diktaat:

1. 4-taktiline meloodiadiktaat duuris ja mollis.
2. Diktaat astmenumbritega.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat.

Üleminekueksam

Kirjalik:

1. 4-taktiline diktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita). Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.

2. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse 2 korda.
3. 4-6-taktiline rütmidiktaat 2/4 või 3/4 taktimõõdus (ilma eeltaktita), esitatakse kuni 6 korda.
4. Teooria ainekava ulatuses.

2/3 hindest annavad diktaat ja kuulamine, 1/3 rütmidiktaat ja teooria.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Duur-heliredeli (kuni 4 võtmemärgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja D₇ laulmine lahendusega

või

moll-heliredeli (kuni 2 võtmemärgini) laulmine – loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega, harmooniline või melodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini). Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 võtmemärgini helistikes).
3. 8-taktilise 2/4 või 3/4 taktimõõdus rütmiharjutuse koputamine.

Solfedžo ainekava vanemale astmele

V õppeaasta

Eesmärk: põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis, melodiline moll. Kõrvalastmete kolmkõlade ja tähtharmonia tutvustamine.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. 6/8 taktimõõt, rütmigrupid 16ndiknootidega, grupeerimine.
2. Süntkoop, triool, pidekaare lihtsamad variandid.

Helistikud - viie märgiga duurid ja mollid.

Intervallid:

1. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine antud noodist üles ja alla.

Akordid:

1. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. Põhikolmkõlade pöörded. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.
4. 4-taktilised harmoonilised järgnevused. Järgnevuste ülesmärkimine nii astmenumbrite kui ka tähtharmonia tähistustega.
5. Dominantseptakord D_7 / V_7 lahendusega . Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.

Diktaat:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat, diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.

VI õppeaasta

Eesmärk: dominantseptakordi D_7 / V_7 pöörded lahendustega duuris ja mollis; harmooniline duur (tutvustavalt); kõrvalastmete kolmkõlad ja tähtharmonia; 5 erinevat septakordi (väike mažoorne, väike minoorne, suur mažoorne, vähendatud ja poolvähendatud septakord); 4-häälsed järgnevused.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Pidekaarega rütmid.
2. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid.
3. 2/2, 3/2 ja 6/4 taktimõõdud.

Helistikud:

1. Kuue märgiga duurid ja mollid.
2. Diatoonilised ja kromaatilised läbiminevad ja abihelid (tutvustavalt).
3. Kaldumine, modulatsioon - mõisted (tutvustavalt).

Intervallid:

1. Lihtintervallid oktaavi piires üles ja alla.

Akordid:

1. Põhiastmete kolmkõlad. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Põhikolmkõlade õpetamise sidumine praktilise musitseerimisega (põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel).
2. D_7 / V_7 pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis – I pööre D_{65} / V_{65} lahendusega T/t/I; II pööre D_{43} / V_{43} lahendusega T/t/I ; III pööre D_2 / V_2 lahendusega $T_6/t_6/I_6$. Tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega.
3. 4-häälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

Diktaat:

6. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.
7. Lünkdiktaat.
8. Mäludiktaat.
9. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.

10. Suuline diktaat.

VII õppeaasta

Eesmärk: intervallid ja akordid – ehitamine, kuulamine, laulmine. v.VII₇ ja >VII₇ lahendusega. Tähtharmonia.

Nõuded:

Rütm ja taktimõõt:

1. Keerukamad süngoovid ja pidekaarega rütmid.
2. Segataktimõõt, vahelduv taktimõõt.

Laadid:

1. Seitsme märgiga duurid ja mollid.
2. Pentatoonika, diatoonilised laadid (tutvustavalt).
3. Kromaatileine duur ja moll (ehitamine tutvustavalt).

Intervallid - kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

Akordid:

1. Akordide tähistused nii harmooniliste funktsioonide kui ka astmenumbritega. Akordide ehitamine tähtharmonia märgistuse põhjal.
2. v.VII₇ duuris lahendusega T; >VII₇ harmoonilises mollis lahendusega T/t.
3. 4-häälsed harmoonilised järgnevused.
4. III ja VI kolmkõla (tutvustavalt).

Diktaat - üksikute kromaatiliste abi- või läbiminevate helidega:

1. Rütmi- ja meloodiadiktaadid.

2. Lünkdiktaat.
3. Mäludiktaat.
4. Meetrumivaba astmediktaat diktaat astmenumbritega.
5. Suuline diktaat.
6. Saatega meloodia kuulamine, millest märgitakse üles ainult meloodia.

Järgnevused - ülesmärkimine nii astmenumbrite- kui ka tähtharmonia tähistustega.

Lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat - kaks erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõodus. Kirjutamise aeg kuni 30 min., mängitakse kuni 12 korda.
2. Järgnevus kuni 8 takti. Mängitakse harmooniliselt kuni 8 korda.
3. Kuulamine – 8 küsimust intervallide ja akordide kooskõla kohta, mängitakse harmooniliselt 2 korda.
4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehitamist ja määramist kuni 7 märgiga helistikes, paralleelhelistiku ja võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes nii viiuli- kui ka bassivõtmes.

Suuline (vastavalt eksamipiletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: duur (kuni 5 märgini) või harmooniline või meloodiline moll-heliredel (kuni 5 võtmemärgini) laulmine; lisaks põhikolmkõlad, üks D_7 pööre või juhtseptakord ja üks lihtintervall või kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus või

laulda 4-6-taktiline järgnevus.

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. 8-taktilise rütmiharjutuse koputamine.
3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 võtmemärgini helistikes.

Lisa-aasta (VIII ja IX õppeaasta)

Laadid:

1. Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Vahelduv laad. Kromaatileine duur ja moll - ehitamine ja laulmine.
2. Kaldumine ja modulatsioon (I järgu sugulushelistikud).

Intervallid:

1. Harmoonilisele duurile iseloomulikud intervallid: <4 VI astmelt lahendusega, >5 II astmelt lahendusega v.3.
2. Liitintervallid.

Akordid:

1. Harmoonilises duuris >II lahendusega T_6 ja II_7 pööretega.
2. Kõrvalastmete kolmkõlad.
3. Katkestatud kadents.

Diktaat - 1-2 häälna (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon).

Allikad

Eesti Muusikakoolide Liit. Süvaõppe solfedžo ainekava. Soovituslik ainekava Eesti muusikakoolidele.

http://www.vorumuusikakool.ee/dokumendid/EML_solfedzo_ainekava_2016_dets.pdf

Krigul, E. (2003). Solfedžo I klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2003). Solfedžo II klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Krigul, E. (2016). Solfedžo III klassile. Tallinn: Logoprint.

Peetsalu, K., Petersoo, A. (1999). Solfedžo IV klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1997). Solfedžo V klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1998). Solfedžo VI klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

Aavik, S. (1999). Solfedžo VII klassile. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

3. MUUSIKALOO AINEKAVA

Aine lühikirjeldus, hindamine ja õppetöö toimumine

Kose Huvikooli muusikaosakonnas õpitakse muusikalugu viie õppeaasta vältel 3. - 7. klassis.

Õppeaine eesmärgiks on tutvustada õpilastele muusikamaailma põhitõdesid, muusikaalast sõnavara ning muusika arengulugu antiigist tänapäevani.

Teadmiste omandamist hinnatakse õpilase tunnistusel poolaastahindega. Poolaasta hinne kujuneb jooksvate hinnete (suulised ja kirjalikud tunnitegevused), kuulamistestide, teemasid kokkuvõtivate kontrolltööde ning vanemas astmes esseede/arvustuste hinnete koosmõjus.

Muusikalugu on Kose Huvikoolis üks tund nädalas (1 akadeemiline tund) ja selles osalemine on kohustuslik kõigile 3. - 7. klassi õpilastele. Erandjuhtumitel võib õpilase vabastada tundides osalemisest lapsevanema avalduse alusel ning õppenõukogu otsusega.

Õppesisu

Nooremas astmes alustatakse heli ja muusikalise heli üldisest tutvustusest, eesti rahvalaulude ja üldtuntud, pigem programmilist muusikat esindava klassikalise repertuaariga, mis lastele kergemini mõistetav ja meelde jääv. Tutvustatakse sümfooniaorkestri instrumente ja lihtsamaid muusikalisi vorme.

Vanemas astmes kinnistatakse ja süvendatakse nooremas astmes õpitut, antakse ülevaade muusika arengust ja erinevatest stiiliperioodidest antiikajast tänapäevani.

Aine eesmärk on soodustada klassikalise muusika kuulamisharjumust ja anda õpilastele baastadmised, et kuulatut kõige lihtsamalt tasemel analüüsida. Oluline on ka muusika kulgemise mõistmine ja tajumine pikal ajateljel antiigist tänapäevani.

Noorema astme ainekava

Noorema astme materjal ei ole esitatud selle läbivõtmise järjekorras. Õpetajale on jäetud vabadus järjestada (ja ühitada) teemasid nii nagu kohalikud tingimused (rühmade koosseis, õppeabinõude muretsemise ajastamine, õpetaja eelistused jms) dikteerivad. Muusika valimine on jäetud täies ulatuses õpetaja maitse ja võimaluste valdusse.

III õppeaasta

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu, selle koht kooli teiste õppeainete hulgas. Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed.

Eesti rahvamuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras (lühülevaade).

Orel ja klaver. Lisapillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

IV õppeaasta

Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmoonia), faktuur. Vastavad näited muusikaajaloost.

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise metoodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline). Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina-ameerika rütmid. Peotantsud. Kaasaegsed tantsud. Ballett. Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Operetid. Muusikal.

Vanema astme ainekava

V ja VI õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga stiiliperioodi esindaja(i)ks on valitud helilooja(d), kes ainekava koostajate arvates on kõige enam mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile enim vastu pidanud. Et muusika kuulamiseks jääks rohkem aega, tuleks heliloojate elulugudest esile tuua ainult (algõpetuse tasandil) otseselt muusikaga seotud osa. Ainekavas ei ole nimetatud õpilaste repertuaaris leiduvaid palu. Loetletud heliteostest teeb õpetaja oma valiku, olenevalt konkreetse rühma tasemest või fonoteegi võimalustest.

V õppeaasta

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Trubaduuride laul.

Renessanss. Ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Francesco Landini. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Giovanni Palestrina da Palestrina, Orlandus Lassus. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

Barokk. Ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloostus, tähtsamad žanrid.

Johann Sebastian Bach. Oreliteosed. Antonio Vivaldi. Concerto grosso mõiste. Vokaalmuusika.

Klassitsism. Üldiseloostus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid. Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat-allegro vorm. Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett. Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. Sümfooniad. Ooperid. Reekviemi mõiste. Ludwig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga. Sonaadid. Sümfooniad.

VI õppeaasta

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides. Uued muusikažanrid heliloojate kaupa.

Franz Schubert, Frederik Chopin, Ferenc Liszt, Felix Mendelssohn, Johannes Brahms

Rahvusromantism. Edvard Grieg, Jean Sibelius

Romantism vene muusikas - Pjotr Tšaikovski, Modest Mussorgski

Romantiline ooper - Giuseppe Verdi, Richard Wagner

VII õppeaasta

20. sajandi muusika. Hilisromantism. Gustav Mahler. Impressionism. Claude Debussy, Maurice Ravel. Neoklassitsism. Igor Stravinski Ekspressionism. Arnold Schönberg.

20. sajandi alguse USA muusika: George Gershwin. Euroopa muusikaelu 20. sajandi I poolel: Carl Orff. Vene muusika: Sergei Prokofjev ja Dmitri Šostakovitš. 20. sajandi keskpaik: Olivier Messiaen. Pärast II maailmasõda. Aleatoorika: John Cage. Elektronmuusika: Karlheinz Stockhausen. Minimalism: Steve Reich ja Phillip Glass.

Põgus ülevaade Eesti (nüüdis)muusikast. Arvo Pärt. Erkki-Sven Tüür.

4. PUUPUHKPILLIANSAMBLI AINEKAVA

Kose Huvikooli muusikaosakonna puupuhkpillide ansambli ainekava alusel toimub ansambliõpe Kose Huvikoolis. Ainekava määrab õppe-eesmärgid, õppe-võimalused ja õppesisu.

Ansambliõpe on kohustuslik juba alates esimesest klassist. Esmane ansambel põhineb õpilase-õpetaja koostööl. Hiljem kui on omandatud juba piisavad mänguvõtted, saab ansamblistse kaasata ka teisi samal tasemel õpilasi. Ansambli töö toimub üks kord nädalas individuaal- või rühmaõppena 45 minutit.

Õpetuse eesmärgid

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala, ansambel ja orkester. Ansamblist mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut. Ansambli koosseisus on võimalik mängida kõigil huvikoolis õppivatel puupuhkpilliõpilastel. Kui ansamblist mängivad erineval tasemel olevad õpilased, siis madalamal tasemel olevad õpilased saavad mängida lihtsustatud partiisid. Erialaõpetaja koostab igal õppeaastal ansambliste koosseisud vastavalt õpilastele ning nende mängu tasemele. Ansamblist olevate õpilaste võimetest lähtuvalt koostab õpetaja repertuaari ning jagab mängijad häälerühmadesse. Vajaduse korral teeb või tellib õpetaja vajalikud seaded.

Õppetöö eesmärgiks on omandada esmased koosmängu oskused, saavutamaks võimalikult suur mänguvabadus ja koosmängu tunnetus koos oma eriala õpetajaga ühises ansamblist mängida, mille käigus kinnistuvad erialatunnis omandatud oskused. Vajadusel lihtsustatud partiide kasutamine annab võimaluse nautida koosmängu ka vähemate erialaste oskustega õpilastel.

Esinemised koduvallas ja mujal motiveerivad nii lapsi kui lapsevanemaid tegutsema laste erialaste oskuste arendamisel.

Õppesisu

Koosmängu esimesed 5 min. kuluvad pillide häälestusele ja suhtlusele oma juhendajaga. Lihtsamate kooskõlaharjutustega jõutakse peenhäälestuse ja mängutunde leidmiseni. Ansambelis saab algaja õpilane musitseerida lihtsustatud partiide olemasolul, kus ka eriala õpetaja saab oma abikäe ulatada. Järgnevalt jätkub töö lihtsama laulvama kava õppimine. Kui noorem aste on koos vanema astmega ja harjutatakse samu teoseid, on noorema astme õpilastel lihtsustatud partiid. Tõsisem töö repertuaariga toimub 30 minutit ning viimased 10 minutit toimub kasutuses oleva repertuaari mängimine. Viimased 10 minutit mängitakse juba omandatud repertuaari.

Puupuhkpilliansambel laiendab õpilase teadmisi muusikast ja selle esitusest. Pöörame erilist tähelepanu üksteise kuulamisele, täpsele teksti esitamisele, eriti rütmilisele täpsusele ja oskusele järgida ansambli juhendajat/ erialaõpetajat. Ansambliõpe annab kollektiivis vajaliku kuulamisoskuse, üksteisega arvestamise, mängukogemuse ja võime mõista oma partii tähendust tervikus.

Koosmäng arendab:

- oskust kuulata kaasmängijaid ja iseenda mängu ansambelis;
- toonitunnetust;
- kõla tasakaalu;
- ettemõtlemise oskust;
- pingevaba pilli käsitlemist;
- ettevalmistust mängimiseks ka juba suuremas orkestris
- kaasmängijaga ühtset musitseerimise tunnetust ja tasakaalu.

Õppetöö soovitatav tulemus on tõsta koosmängus ka tagasihoidlike muusikaliste võimetega õpilaste motivatsiooni ning juba algsel tasemel panna õpilased kuulama ning analüüsima enda mängu.

VALIKAINETE AINEKAVAD

1. LOOMINGU AINEKAVA

Aine lühikirjeldus ja õppetöö toimumine

Loomingu aine on lisaaine Kose Huvikooli muusikaosakonna õpilastele alates 3. õpiaastast.

Loomingu tund annab õpilasele võimaluse suhestuda muusika ja helidega ka ilma ettaantud noodita - luua ise muusikat improviseerides ja panna kirja enda muusikalisi mõtteid. Samuti on oluline heli ja visuaali vaheliste seoste loomine - tundides katsetatakse erinevate graafiliste parituuride loomist ja esitamist, helijoonistamist ning erinevaid improvisatsioonimänge. Üldise silmaringi laiendamiseks kuulatakse tundides ka erinevates žanrites kaasaegset muusikat ning arutletakse koos sel teemal.

Loomingutund toimub individuaal- või gruppitunnina (vastavalt ülesannetele ja iga õpilase vajadustele) üks kord nädalas 45 minutit. Hindamissüsteem on mitmeeristav, st. arvestatud/mittearvestatud.

Aine eesmärgid

Aine eesmärk on arendada õpilaste üldist loomingulist mõtlemist ja soodustada seoste loomist teiste kunstivaldkondadega, samuti toetada muusikainstrumentide, eriti oma erialainstrumendi tundmist.

Loomingu aine raames sõnastab iga õpilane individuaalselt koos õpetajaga oma eesmärgid. Tunni tegevused sõltuvad õpilase huvist ja võivad varieeruda kas rõhuasetusega heliloomingul, improvisatsioonil, audiovisuaalsel loomingul/helitehnoloogial. Vastavalt sellele plaanitakse ka erinevaid tegevusi ning ülesandeid.

Mõned näidistegevused

- Helijoonistus (abstraktne joonistamine valitud muusika saatel, loodud teose analüüsimine ja paralleelide loomine kuulatud muusikaga)

- Improvisatsioonimängud (improkaardid; erinevad märgisüsteemid, mille abil improviseerida) - Elektroonilisele helitaustale pillidega helide lisamine (rütmipillid või oma instrument)
- Graafilise partituuri loomine ja esitamine (grupitööna)
- Helide salvestamine ja montaaž (Reaper tarkvara kasutamine)
- Erinevate komponeerimiseks ja improviseerimiseks mõeldud äppide katsetamine (näiteks SAMPLR, Borderlands)
- Omalooming ja muusikaliste ideede noodistamine

2. LISAPILLINA ÕPETATAVA KLAVERI AINEKAVA

Lisapillina õpetatav klaver, ehk üldklaver kui õppeaine on vajalik teiste erialade õpilastele. Klaverimängu põhitõdede omandamine aitab teiste pillide (enamjaolt ühehäälsete) õppuritel mõista muusikat kui tervikut selle mitmekihilisuses, paremini orienteeruda mitmehäälses muusikas, tunnetada klaverisaate olemust erialases töös, paremini omandada helistikke ja harmoonilist tunnetust.

Üldklaveri õppimise võimalus algab III klassist või hiljem õpilastele, kes on näidanud kõrget motivatsiooni ja häid õpitulemusi oma erialal. Õppima asumise aluseks on õpilase soov, lapsevanema sooviavaldus ja õppenõukogu otsus, mis omakorda muude asjade hulgas sõltub kooli eelarvelistest võimalustest. Üldklaveri õppimise võimalus on ka lisa-aastatel, kui õpilane valmistub õpingute jätkamiseks muusikahariduse keskastmes. Tulemusrikka töö eelduseks on klaveri olemasolu kodus või mujal, kus on võimalik igapäevaselt harjutada. Üldklaveri tunde on 45 minutit nädalas.

Õppetöö eesmärk

1. Erinevate klaverimänguvõtete omandamine.
2. Noodilugemise oskuse arendamine, viiuli- ja bassivõtme üheaegne kasutamine.
3. Mitmehäälsuse tunnetamine.
4. Ajastu- ja stiilitunnetuse omandamine koostöös erialase ettevalmistuse ning muusikalooga.
5. Ansambelitunnetuse arendamine, klaverisaate osatähtsuse tunnetamine.
6. Klaviatuuri tundmise abil solfedžo ja harmoonia kergem omandamine.

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas. Õppeaasta lõpus on arvestus. Võimalik esineda avalikel kontserditel. Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemisi.

Õppetöö sisu

1. õppeaasta

Tutvumine klaveri kui instrumendiga, õige mänguasendi sättimine. Klaviatuuri tutvustamine. Kõlatunnetuse otsimine, kaherealise noodipildiga tutvumine, viiulivõti, bassivõti. Õpilane omandab erinevad klaverimänguvõtted: *non legato*, *legato*, *staccato*.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: C-duur 2-4 okt. , arpedžod, akordid jm eraldi kätega.

2. õppeaasta

Järjest suurenev tähelepanu tekstitäpsusele. Fraaside kujundamine. Tempomärgid. Esimesed lihtsad ansamblipalad koos õpetajaga. Noodistlugemise harjutused, klaverimänguvõtete kinnistamine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus, kus õpilane mängib 2 pala õpetaja valikul.

Heliredelid: a-moll, G-duur (e-moll) koos kätega.

3. õppeaasta

Omandatud oskuste kinnistamine ja rakendamine õpitavas repertuaaris. Klaverimängu tehnika edasiarendamine. Noodilugemise treenimine. Süvenemine palade karakteritesse, vormi kujundamisse ja artikulatsiooni.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 palaga.

Heliredelid: D-duur, F-duur, d-moll.

4. õppeaasta

Õppur on suuteline muusikaliselt tõlgendada ja tehniliselt teostama erinevaid strihhe vastavalt stiilile ja karakteritele. Klaver saatepillina - laulu või teise instrumendi saatmisega tutvumine.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega. Heliredelid: Duur ja moll kuni 3 märgini.

5. õppeaasta

Ainekava on koostatud eesmärgiga luua edukale lõpetajale võimalus jätkata õpinguid keskkastmes. Jätkub töö nii õpitavate teoste, ansamblimängu kui ka saadetega.

Õppeaasta lõpus toimub arvestus 2 teosega.

Heliredelid: Duur ja moll heliredelid kuni 3 märgini.

Lisa-aastad

Õpilane jätkab õppetööd samas mahus nii erinevate teoste kui heliredelitega. Esinemine õppeaasta lõpus 2 teosega.

Näidisrepertuaar

L. Kõlar „Algus“

R. Päts-L. Kõlar - “Palad” I, II, III,“ Etüüdid, harjutused”, “Polüfoonia vihik”

R. Pajusaare kogumikud „Kaelkirjak õpib tantsima“, „Vihmasagara jutustus“, „Lõbusad klaverilood“

E. Tamberg -” Lastealbum”

H. G. Heumann -” Klaverikool”

J. Thompson -” Klaverikool”

E. ja Chr. Holzweisig -” Klaverikool”

M. Aaron - “Piano technik” I

S. Maikapar - “Esimesed sammud”

W. Gillock - “Palad”

N. Toropova - “Muusikalised pildid”

C. Czerny-H.Germer - “Etüüdid”

J. F. Burgmüller - “Etüüdid” op. 100, 109

3. LISAPILLINA ÕPETATAVA KITARRI AINEKAVA

Põhimõtted ja eesmärgid.

Lisapill on fakultatiivne aine, õpingute alustamiseks peab erialapillis olema edukalt sooritatud vähemalt III klass.

Lisapillitunnis õpitava repertuaari valib pedagoog (soovitavalt õpilase aktiivsel osalusel), lähtudes õpilase erialapillist, tema võimetest ja muusikalistest eelistustest. Individuaalse õppeplani koostamisel lähtutakse Kose Huvikooli muusikaosakonna ainekavast, tasemenõuetest ja näidisrepertuaari loetelust.

Kitarri lisapilli ainekava põhineb klassikalise kitarrilise ainekaval, kuid järgmiste erinevustega:

1. Küüned sõltuvad sellest, millist põhipilli õpitakse.
2. Tehnilisi arvestusi lisapillis ei ole.
3. Kitarr on populaarne pill, seega on akordsaate mängimise oskus oluline.

Eeldused õppeainega alustamiseks:

1. Vajalik on põhieriala õpetaja nõusolek.
2. Kitarrilise olemasolu.

Õppetöö korraldus ja hindamine.

Nädalas 1 tund (à 45 min).

Hindamine toimub kaks korda õppeaastas.

Hindamise kriteeriumid

Hindamisel arvestame iseseisvat tööd, tunnitööd, esinemissooritust. Soovituslik on esineda sagedamini kui 1 kord aastas, kuna kontserdikski valmistumine motiveerib harjutama. Arvestusel tuleb esitada minimaalselt 1 teos (palad, etüüdid, polüfoonia, suurvormid).

Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne). Kose Huvikoolis rakendatakse 5-pallilist numbrilist hindamist, Hinnetele lisatakse vajadusel täpsustuseks + või - märk.

III õppeaasta

Mänguasend, heli tekitamine, keelte ja sõrmede tähistamine, I positsiooni helirida, diees ja bemoll, töö koordineerimisega.

Akordid: A, Am, E, Em, D, Dm, G, C. Tantsurütmid: rumba, rasgueado, valss

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

IV õppeaasta

Apoyando ja *tirando*, meloodia ja bassi üheaegne esitus, dünaamika.

Akordid: C7, G7, A7, E7, D7.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

V õppeaasta

III positsioon, 3-häälsete akordide arpedžeerimine, tämbrid, vibraato.

Akordid: tantsurütmid: barre

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

VI õppeaasta

V positsioon, 4-häälsete akordid ja arpedžeerimine, *legato*, mordent.

Akordid: tango, rock.

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Ansambrites osalemine (kitarriga).

VII õppeasta

Tremolo, blues heliredelid.

Akordid: T - S - D funktsioonide kuuldeline eristamine duuris ja mollis (pala kuulmise järgi saatmine).

Ansamblimängu kogemus teiste pillidega (muud pillid: viiul, flööt, klaver).

Täpsemad nõuded, aasta jooksul õpitavate etüüdide valik ja heliredelite valik, tempo, kujud ja strihhid täpsustavad õpilane ja õpetaja iga õppeperioodi alguses kirjalikult.

Koostanud: Rafael M. Calvo Díaz ja Mari Kerem

4. LISAPILLINA ÕPETATAVATE LÖÖKPILLIDE AINEKAVA

I õppeaasta

Trummikomplektil mängimise tehnika omandamine. Trummikomplekti hooldamine ja häälestamine. Lihtsamate groove'ide mängimine. 4/4 beatrütmide õppimine. Käte ja jalgade tehnika tutvustamine. Rõhkude ja aktsentide kasutamine trummikomplektil. Kõik eelnev tuleks omandada metronomi kasutades.

II õppeaasta

Käte ja jalgade tehnika edasiarendamine. Rimmi tehnika soolotrummil, harjutamiseks kasutada harjutusi, mis on mõeldud soolotrummil mängimiseks.

III õppeaasta

Alustada klassikaliste tantsurütmide õppimist – avatud Hi-Hat tehnika e. harjutused avatavale Hi-Hat'ile.

IV õppeaasta

Improvisatsiooni e. soleerimisoskuse kujundamine kahe kuni nelja takti ulatuses 4/4 taktimõõdus. Erinevad stiilid – nii varasemast perioodist kui ka uued stiilid: beat, funk, bossanova, swing 4/4 ja 3/4, samba.

5. LISASOLFEDŽO AINEKAVA

Üldised alused

Lisasolfedžo tunde soovitab õpilasele solfedžo- või erialaõpetaja. Olgugi vormilt lisaainete hulka arvatud tund, võib ta mõnel juhul olla vältimatult vajalik, et põhiainetega hakkama saada.

Õpetöö eesmärgid

Noorem aste 1-4 kl

- Üldine musikaalsuse arendamine.
- Tekitada lapses huvi muusika ja musitseerimise vastu.
- Muusikalise kuulmise ja rütmitunde arendamine.
- Algteadmised hääle tekitamise tehnikast - õige hingamine, pingevaba kõri, hääle suunamine jne.
- Õpime ennast kuulama ja puhtalt intoneerima.
- Teeme hääleharjutusi, õpime häält lahti laulma
- Õpime tabama laulu iseloomu ja mõtet ning seda edasi andma
- Arendame esinemisjulgust ja õpime lavaliselt käituma

Vanem aste 5-7 kl

- Kõige eelneva arendamine ja täiustamine.
- Hääle tehnika täiustamine, erinevate tehniliste võtete tutvustamine ja rakendamine.
- Eesti kergemuusika suurkujude tutvustamine.
- Erinevate muusikastiilide tundma õppimine.
- Õpime erinevaid hääle kasutamise viise erinevates žanrites.
- Fraseerimine erinevates žanrites, eri tunnetus erinevates muusikastiilides.
- Arendada kontsentratsioonivõimet.
- Arendada adekvaatset kriitikameelt.
- Õpime musitseerima kollektiivis (duo, trio).

Õppeprotsess

1. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust, arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid-füüsilisi iseärasusi.
2. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpetaja koos õpilasega pidevalt õpitavat ja kavandab edu saavutamiseks uusi eesmärke.
3. Õppetöö on korraldatud õppeaastate kaupa, õppeaastate arv pole piiratud ja õppeaasta kestab 35 nädalat.
4. Õppetundide arv on 1 tund nädalas
5. Hindamine toimub protsessi käigus individuaalselt, lähtuvalt iga õpilase algtasemest, kohalkäimisest, koostööst solfedžoõpetajaga, osalemisaktiivsusest.

Õpitulemused:

1. Kasutab laululist hingamist vastavalt laulu fraseerimise vajadusele.
2. Oskab kasutada häält turvaliselt ja kahjustamata.
3. Artikuleerib laulusõnu selgelt ja kuuldavalt.
4. Julgeb improviseerida oma häälega.
5. Osaleb ansambelilises töös.
6. Valdab laulude esituseks vajalikku dünaamikaskaalat.
7. Tunneb häälehoiu põhimõtteid ja esmaseid ravivõtteid.

Hindamine

Hindamine toimub koostöös solfedžoõpetajaga.

6. ANSAMBLILAULU AINEKAVA

Ainekava lühikirjeldus

Ainekava alusel toimuv õpe on mõeldud lauluhuvilistele õpilastele, kes soovivad ennast väljendada laulmise kaudu. Ansambelis võivad osaleda õpilased 1.-7. klassini, kuid osalemist piirama jääb vajadus koostada grupp sarnasel arengutasemel olevatest häältest.

Ainekava toetab loovat ja õpilaste individuaalseid võimeid arvestavat õpetamist.

Tund toimub kord nädalas.

Õppetöö korraldus

Ansambliõpe koosneb eeskätt laulutunnist; sisaldab ka ettevalmistusi esinemisteks, iseseisvat tööd.

Vajadusel (nt enne lauluvõistlusi) või töö toimuda ka individuaalselt.

Õppetöö eesmärgid:

1. õpilaste vokaaltehniline arendamine ja vokaaltraditsioonide tutvustamine ning huvi äratamine mitmehäälse musitseerimise vastu;
2. heade muusikaliste ja vokaalsete võimetega õpilaste laulu- ja esinemisoskuse arendamine ansambli laulu kaudu;
3. fraseerimis-, improviseerimis- ja vokaaltehniliste oskuste arendamine erinevates stiilides (nt pop- jazz, kantri, levimuusika, klassikaline muusika jm.);
4. vokaaltehnika ja muusika analüüsimisoskuse arendamine;
5. õpilase isikupärase muusikalise eneseväljendusoskuse arengu toetamine;
6. ansambli laulu põhimõtete (intonatsioonipuhtus, selge diktsioon, tämbriline kokkusobivus, ühtne muusika- ja teksti tunnetus, emotsionaalne esitus) omandamine;
7. harmoonia tunnetuse arendamine läbi mitmehäälse laulmise;
8. noodistlugemise oskuse ja mälu arendamine;

9. kuulamisoskuse ja ansamblipartneri tunnetamise arendamine;
10. taustalaulu oskuste arendamine;
11. õpilase muusikalise maitse ja silmaringi arendamine läbi eakohase ja mitmekesise repertuaari;
12. esinemiskultuuri teadvustamine (õigeaegne kohaletulek, lavale minek, lavalt tulek, laval käitumine, esinemisriietus jms);

Õpitulemused

Ansambllaulu ülesandeks on õpilase muusikaliste ja loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, et aidata kujuneda isiksusel, kes:

1. teab ja järgib A capella ansambllaulu põhialused vastavalt (helistikus püsimine, intonatsiooniline puhtus, esteetiliselt nauditava kõlapildi loomine, häältevaheline balanss, dünaamika tunnetus, rütmika, stiilitunnetus);
2. teab ja järgib instrumentaalsaatega vokaalansambli põhialuseid (balanss, dünaamika, rütmika, harmoonia, intonatsioon, saatepartii jälgimisoskus, stiilitunnetus);
3. teab ja järgib taustalaulu põhialuseid (dünaamiline ja harmooniline balanss, stiilitunnetus, rollitunnetus).
4. oskab jälgida õiget laulja kehahoidu, kasutada laulja hingamistehnikat;
5. tunneb hääleparaadi ehitust ning hääle tervishoiu põhimõtteid;
6. oskab õppida häälepartiisid noodist, ka iseseisvalt;
7. mõtleb loovalt ja loominguliselt;
8. tajub interpretatsiooni võimalusi (fraseerimine, teksti töötlus, artikulatsioon, muusikaline vorm, dünaamika jne) ja julgeb improviseerida;
9. tunneb erinevaid hääletehnikaid ja vokaalstiile;
10. oskab analüüsida enda, kaaslauljate ja ansambli vokaaltehnilist arengut;

11. oskab käsitleda mikrofoni, tunneb lihtsamaid helivõimendusüsteeme ja oskab neid rakendada;
12. tunneb lavakultuuri, osates suhelda koostööpartneritega jms;
13. repertuaari valimise oskus;
14. helitehnilised seadmed ja nende kasutamine;
15. esineja sotsiaalsed oskused.

Hindamise põhimõtted

Ansambliõppe õppeprotsessis kasutatakse hindelist ja õppimist toetavat hindamist.

7. ÕPPEORKESTRI AINEKAVA

Kose Huvikooli muusikaosakonna õppeorkestri ainekava alusel toimub orkestriõpe Kose Huvikoolis. Ainekava määrab õppe-eesmärgid, õppe-võimalused ja õppesisu.

Orkestriõppes saavad osaleda huvikooli õpilased alates 3. klassist, erandjuhul ka varem (erialaõpetaja nõusolekul). Vajadusel võivad osaleda ka vilistlased ja pillimängu valdavad entusiastid. Orkestri töö toimub üks kord nädalas rühmaõppena 45 minutit.

Õpetuse eesmärgid

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala ansambel ja orkester. Kooli orkestriklassis mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut. Orkestrikoosseisus on võimalik mängida kõigil muusikakoolis õppivate õpilastel ja rütmipillidel teiste erialade õpilastel nende erialaõpetaja nõusolekul. Dirigent koostab igal õppeaastal orkestri koosseisu vastavalt osalemissoovist teatanud õpilastele, kelle mänguoskused on vajalikul tasemel. Orkestriliikmete võimetest lähtuvalt koostab õpetaja repertuaari ning jagab mängijad häälerühmadesse. Vajaduse korral teeb või tellib õpetaja orkestriseaded.

Õppetöö eesmärgiks on omandada esmased orkestrimängu oskused, saavutamaks võimalikult suur mänguvabadus ja koosmängu tunnetus koos oma eriala õpetajaga ühises orkestris mängida, mille käigus kinnistuvad erialatunnis omandatud oskused. Vajadusel lihtsustatud partiide kasutamine annab võimaluse nautida koosmängu ka vähemate erialaste oskustega õpilastel. Esinemised koduvallas ja mujal motiveerivad nii lapsi kui lapsevanemaid tegutsema laste erialaste oskuste arendamisel.

Õppesisu

Koosmängu esimesed 5 min. kuluvad pillide häälestusele ja suhtlusele oma juhendajaga. Lihtsamate kooskõlaharjutustega jõutakse peenhäälestuse ja mängutunde leidmiseni. Orkestris saab algaja õpilane musitseerida lihtsustatud partiide olemasolul, kus ka eriala õpetaja saab oma abikäe ulatada. Järgnevalt jätkub töö lihtsama laulvama kava õppimine. Kui noorem aste on koos vanema astmega ja harjutatakse samu teoseid, on noorema astme õpilastel lihtsustatud partiid. Tõsisem töö repertuaariga toimub 30 minutit ning viimased 10 minutit toimub

kasutuses oleva repertuaari mängimine. Viimased 10 minutit mängitakse juba omandatud repertuaari.

Orkestriklass laiendab õpilase teadmisi muusikast ja selle esitusest. Pöörame tähelepanu täpsele teksti esitamisele, eriti rütmilisele täpsusele ja oskusele järgida dirigenti. Orkestriklass annab kollektiivis vajaliku mängukogemuse ja võime mõista oma partii tähendust tervikus.

Koosmäng arendab:

- oskust kuulata kaasmängijaid ja iseenda mängu orkestris;
- toonitunnetust;
- kõla tasakaalu;
- ettemõtlemise oskust;
- pingevaba pilli käsitlemist;
- kaasmängijaga ühtset musitseerimise tunnetust ja tasakaalu.

Õppetöö soovitatav tulemus on tõsta koosmängus ka tagasihoidlike muusikaliste võimetega õpilaste motivatsiooni.

Orkestri õppekava ei dikteeri heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja valiku võimalikust repertuaarist.

Näidisrepertuaar:

J.S.Bach "Bourrée"

V. Ojakäär "Sõit pilvelaeval"

W.A.Mozart "Menuett"

Eesti rahvatants "Labajala valss"

J.Haydn "Menuett"

Eesti rahvalaul "Viire takka"

L. Beethoven "Saksa tantsud"

F. Schubert "Valse noble"

A. Pärt "Saabastega kass"

E. Grieg "Isamaa laul"

A. Kuniled "Meil aiaäärne E. Grieg "Norra tants"
tänavas"

E. Võrk "Eesti lipp"

C. Gounod "Valss" oop. "Faust"

J. Aavik "Hoia, Jumal, Eestit"

J. Strauss "Anna-polka"

K.A. Hermann "Kevade marss"

D. Šostakovitš "Lüüriline
vals"

R. Valgre "Saaremaa vals"

D. Šostakovitš "Polka"

S. Prokofjev "Gavott"